

1147

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

z dnia 3 grudnia 1999 r.

w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie wychowankom opuszczającym niektóre placówki opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne, zakłady dla nieletnich oraz rodziny zastępcze.

Na podstawie art. 31c ust. 4 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756, Nr 162, poz. 1118 i 1126 oraz z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79 poz. 885 i Nr 90 poz. 1001) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie reguluje sprawy dotyczące udzielania pomocy w integracji ze środowiskiem oraz w usamodzielnieniu się, zwanej dalej „pomocą w usamodzielnieniu”, wychowankowi opuszczającemu placówkę opiekuńczo-wychowawczą, resocjalizacyjną lub zakład dla nieletnich, w których objęty był opieką całkowitą, albo rodziną zastępczą, zwanemu dalej „usamodzielnianym wychowankiem”, obejmujące:

- 1) rodzaje placówek, których usamodzielniani wychowankowie uprawnieni są do korzystania z pomocy w usamodzielnieniu,
- 2) warunki i kryteria, które powinien spełniać usamodzielniany wychowanek oraz jego rodzice lub dziadkowie, uprawniające do pomocy w usamodzielnieniu,
- 3) szczegółowe zasady udzielania pomocy w usamodzielnieniu oraz wysokość specjalnego świadczenia pieniężnego na zagospodarowanie,
- 4) wartość i składniki pomocy rzeczowej (wyprawki) dla usamodzielnianego wychowanka opuszczającego placówkę, o której mowa w § 2 pkt 1—7.

§ 2. Pomoc w usamodzielnieniu przysługuje usamodzielnianemu wychowankowi opuszczającemu rodzinę zastępczą albo następującą placówkę, zwaną dalej „placówką”:

- 1) dom dziecka,
- 2) rodzinny dom dziecka,
- 3) specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy,
- 4) placówkę resocjalizacyjną — młodzieżowy ośrodek wychowawczy,
- 5) pogotowie opiekuńcze,
- 6) ognisko wychowawcze, młodzieżowy ośrodek socjoterapii — jeżeli usamodzielniany wychowanek objęty jest opieką całkowitą,
- 7) zakład dla nieletnich.

§ 3. Pomoc w usamodzielnieniu, w zależności od indywidualnej sytuacji usamodzielnianego wychowanka, polega w szczególności na:

- 1) pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych przez:
 - a) umożliwienie zamieszkania w mieszkaniu chronionym, nie dłużej niż przez 2 lata,
 - b) całkowite lub częściowe pokrycie wydatków związanych z wynajmem pokoju, nie dłużej niż przez 2 lata,

- c) ułatwienie pozyskania mieszkania socjalnego z zasobów gminy,
- d) umożliwienie zamieszkania w bursie lub internacie prowadzonym przez powiat usamodzielnianemu wychowankowi uczącemu się w gimnazjum, szkole ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej — do czasu ukończenia nauki,
- e) całkowite lub częściowe pokrycie usamodzielnianemu wychowankowi, studiującemu w szkole wyższej i korzystającemu ze świadczeń na podstawie przepisów o szkolnictwie wyższym, wydatków związanych z zakwaterowaniem w domu akademickim lub w innym miejscu — do czasu ukończenia nauki,

2) pomocy w kontynuowaniu nauki lub w znalezieniu pracy przez:

- a) pomoc usamodzielnianym wychowankom w uzyskaniu świadczeń przysługujących na podstawie odrębnych przepisów w przypadku kontynuowania nauki w gimnazjum, w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej,
- b) pomoc w uzyskaniu alimentów,
- c) pomoc w podjęciu zatrudnienia — we współpracy z powiatowym urzędem pracy,

3) planowym współdziałaniu z usamodzielnianym wychowankiem w usamodzielnieniu się, a w szczególności na:

- a) pracy socjalnej, w tym w realizacji indywidualnego planu pomocy, zwanego dalej „indywidualnym planem”,
- b) doradztwie i wspieraniu w działaniach,
- c) poradnictwie w niezbędnym zakresie, a także monitorowaniu procesu usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem,
- d) współdziałaniu i wspieraniu wychowanka w kontaktach z rodziną,

4) przyznaniu specjalnego świadczenia pieniężnego na zagospodarowanie,

5) przyznaniu pomocy rzeczowej (wyprawki), o której mowa w § 1 pkt 4.

§ 4. Pomoc, o której mowa w § 3 pkt 4, przysługuje usamodzielnianemu wychowankowi, jeżeli spełnia następujące warunki:

- 1) po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej nie wraca do rodziców ani do dziadków, jest pełnoletni, a jego dochód, jako osoby samotnie gospodarującej i dochód w rodzinie rodziców lub dziadków, nie przekracza kwoty odpowiadającej 200% dochodu określonego zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, Nr 106, poz. 668, Nr 117,

poz. 756, Nr 162, poz. 1118 i 1126 oraz z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90 poz. 1001), zwanej dalej „ustawą”, albo

2) po opuszczeniu rodziny zastępczej lub placówki powraca do rodziców lub dziadków, jest pełnoletni i dochód w rodzinie rodziców lub dziadków, wliczając dochód usamodzielnianego wychowanka, nie przekracza kwoty odpowiadającej 200% dochodu określonego zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy.

§ 5. 1. Wysokość specjalnego świadczenia pieniężnego, o którym mowa w § 3 pkt 4, ustala się w kwocie odpowiadającej 300% kwoty bazowej, o której mowa w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” dla celów emerytalno-rentowych, zwanego dalej „kwotą bazową”, z zastrzeżeniem § 6.

2. Świadczenie, o którym mowa w ust. 1, przyznaje się w szczególności na:

- 1) częściowe pokrycie wydatków związanych ze zdobywaniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych,
- 2) częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania i zakupem niezbędnych sprzętów,
- 3) pokrycie bieżących wydatków i kosztów utrzymania w okresie zdobywania lub podnoszenia kwalifikacji zawodowych albo poszukiwania pracy,
- 4) inne wydatki związane z zagospodarowaniem i usamodzielnieniem.

3. Świadczenie, o którym mowa w ust. 1, wypłaca się po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej, a w przypadku kontynuowania przez usamodzielnianego wychowanka nauki, za jego zgodą, po jej ukończeniu.

§ 6. 1. Pełnoletniemu wychowankowi rodziny zastępczej, kontynuującemu naukę w gimnazjum, szkole ponadpodstawowej, szkole ponadgimnazjalnej, specjalne świadczenie pieniężne, o którym mowa w § 5, zwiększa się o kwotę stanowiącą iloczyn pomocy pieniężnej otrzymanej przez rodzinę zastępczą w miesiącu poprzedzającym uzyskanie przez wychowanka pełnoletności i liczby miesięcy pozostających do ukończenia nauki. Usamodzielnianemu wychowankowi wypłaca się miesięcznie kwotę odpowiadającą pomocy pieniężnej otrzymanej przez rodzinę zastępczą w miesiącu poprzedzającym uzyskanie przez wychowanka pełnoletności po przedłożeniu na początku każdego semestru zaświadczenia stwierdzającego kontynuowanie nauki w szkole.

2. Pełnoletniemu wychowankowi rodziny zastępczej lub placówki opiekuńczo-wychowawczej, podejmującemu naukę w szkole wyższej, specjalne świadczenie pieniężne, o którym mowa w § 5, zwiększa się o kwotę odpowiadającą iloczynowi 40% kwoty bazowej i liczby miesięcy pozostających do ukończenia nauki w szkole wyższej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 lat, z zastrzeżeniem ust. 3. Wychowankowi wypłaca się miesięcznie kwotę odpowiadającą 40% kwoty bazowej po przedłożeniu na początku każdego semestru zaświadczenia stwierdzającego kontynuowanie nauki w szkole wyższej.

3. Przepis ust. 2 nie ma zastosowania do usamodzielnianego wychowanka, kontynuującego naukę w szkole wyższej, w przypadku gdy pozostaje on wychowankiem placówki opiekuńczo-wychowawczej lub uczęszcza do szkoły wyższej zapewniającej nieodpłatnie pełne utrzymanie.

4. Specjalne świadczenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, przysługuje niezależnie od pokrycia wydatków, o których mowa w § 3 pkt 1 lit. e).

5. W szczególnie uzasadnionych okolicznościach, związanych ze stanem zdrowia usamodzielnianego wychowanka lub zdarzeniem losowym, wypłacanie specjalnego świadczenia pieniężnego w części przeznaczony na kontynuowanie nauki w szkole wyższej może być zawieszony na wniosek usamodzielnianego wychowanka, nie dłużej jednak niż na 2 lata. W tym wypadku osoba kontynuująca naukę może otrzymywać to świadczenie mimo ukończenia 25 lat.

6. W wypadku zawarcia związku małżeńskiego przez usamodzielnianego wychowanka kontynuującego naukę specjalne świadczenie pieniężne wypłaca się, jeżeli dochód w rodzinie tego wychowanka nie przekracza kryterium, o którym mowa w § 4.

§ 7. 1. Wartość pomocy rzeczowej (wyprawki), o której mowa w § 1 pkt 4, ustala się w kwocie stanowiącej 300% kwoty bazowej.

2. W skład pomocy rzeczowej (wyprawki) wchodzi w szczególności: wyposażenie mieszkania, niezbędny sprzęt domowy i pomoce naukowe.

3. Składniki pomocy rzeczowej (wyprawki) ustala się w indywidualnym planie w zależności od potrzeb usamodzielnianego wychowanka.

§ 8. 1. Dyrektor placówki, o której mowa w § 2, lub rodzina zastępcza informuje kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie, zwanego dalej „powiatowym centrum”, o terminie opuszczenia placówki lub rodziny zastępczej przez usamodzielnianego wychowanka oraz inicjuje współpracę w procesie usamodzielniania.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, powinna zostać przekazana nie później niż na 6 miesięcy przed przewidywanym terminem opuszczenia placówki przez usamodzielnianego wychowanka. W szczególnie uzasadnionych przypadkach termin ten może ulec skróceniu.

3. Termin, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy usamodzielnianych wychowanków opuszczających zakłady dla nieletnich. Dyrektor zakładu dla nieletnich informuje kierownika powiatowego centrum o przewidywanym terminie opuszczenia zakładu przez usamodzielnianego wychowanka nie później niż w dniu otrzymania postanowienia sądu o zwolnieniu z zakładu.

4. Pomocy w usamodzielnieniu udziela się na wniosek składany przez usamodzielnianego wychowanka, o którym mowa w § 1, jego przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego do kierownika powiatowego centrum.

5. Formę i zakres pomocy w usamodzielnieniu ustala się w indywidualnym planie, biorąc pod uwagę sytuację usamodzielnianego wychowanka, warunki

materialne i socjalne rodziców lub dziadków oraz występowanie patologii w rodzinie.

6. Indywidualny plan opracowuje, w uzgodnieniu z usamodzielnianym wychowankiem, pracownik socjalny powiatowego centrum we współpracy z pedagogiem, wychowawcą lub pracownikiem socjalnym opuszczonej placówki, rodziną zastępczą lub wskazaną przez usamodzielnianego wychowanka osobą zainteresowaną jego sytuacją. W opracowaniu planu mogą uczestniczyć rodzice lub dziadkowie wychowanka.

7. Usamodzielniany wychowanek lub jego przedstawiciel ustawowy albo opiekun prawny akceptuje na piśmie ustalenia zawarte w indywidualnym planie przed opuszczeniem placówki, o której mowa w § 2, lub rodziny zastępczej.

8. Indywidualny plan może podlegać weryfikacji przez kierownika powiatowego centrum odpowiednio do zmieniającej się sytuacji usamodzielnianego wychowanka w uzgodnieniu z tym wychowankiem lub z jego przedstawicielem ustawowym albo z opiekunem prawnym.

§ 9. 1. Pomocy w usamodzielnieniu udziela, w drodze decyzji administracyjnej, starosta właściwy ze względu na siedzibę placówki lub miejsce zamieszkania rodziny zastępczej, nie później niż w ciągu 50 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w § 8 ust. 4, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku gdy usamodzielniany wychowanek usamodzielnia się w powiecie innym niż powiat właściwy ze względu na siedzibę placówki, o której mowa

w § 2, lub miejsce zamieszkania rodziny zastępczej, powiat, o którym mowa w ust. 1, ustala w drodze porozumienia z powiatem właściwym ze względu na miejsce usamodzielnienia się wychowanka warunki udzielania usamodzielnianemu wychowankowi pomocy i przekazuje środki finansowe na ten cel.

3. W przypadku gdy rodzice lub dziadkowie usamodzielnianego wychowanka zamieszkują w powiecie właściwym ze względu na miejsce pobytu usamodzielnianego wychowanka w rodzinie zastępczej lub placówce, o której mowa w § 2, dane dotyczące ich sytuacji życiowej, dochodowej i majątkowej ustala pracownik socjalny powiatowego centrum właściwego ze względu na miejsce pobytu wychowanka w drodze wywiadu środowiskowego (rodzinnego).

4. W przypadku gdy rodzice lub dziadkowie usamodzielnianego wychowanka zamieszkują w powiecie innym niż powiat właściwy ze względu na położenie placówki, o której mowa w § 2, albo miejsce zamieszkania rodziny zastępczej, dane, o których mowa w ust. 3, ustala w drodze wywiadu środowiskowego (rodzinnego) pracownik socjalny powiatowego centrum, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziców lub dziadków.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z wyjątkiem § 4—7, które wchodzi w życie z mocą od dnia 1 października 1999 r.

Minister Pracy i Polityki Społecznej:

w z. *J. Starega-Piasek*